

Seminární úkoly č. 9-12

- a) *Aktuální otázky právní ochrany základních práv;*
-Co jsou to lidská práva?

b) *Antidiskriminační zákon a jeho uplatnění v praxi*

- Co je to diskriminace? - Vymezení základních pojmů, - Význam antidiskriminačního zákona

Úkol č. 1.

Současné pokusy o vymezení lidských práv můžeme rozdělit do několika skupin:

1. skupina: optimistická

- vychází z názoru, že lidská práva jsou fakticitou, náleží každému člověku protože je lidskou bytostí;

„Lidská práva jsou základní práva, nezczitelná a univerzální práva, která náleží jedinci nebo za určitých okolností i skupině jedinců a komunitě. Lidská práva jsou univerzální a inherentní (vlastní) každé lidské bytosti“

Viz k tomu: Výbor pro ekonomické, sociální a kulturní práva.

2. skupina- skeptická

- domnívají se, že definování lidských práv je velmi obtížné, tento pojem je nejednoznačný a má řadu různých významů, nicméně je neodmítají

3. skupina- odmítající: lidská práva jsou fikce, sociální konstrukt

- toto pojetí reprezentuje např. americký etik A. MacIntyre, který se domnívá, že
„Lidská práva jsou jen morální fikce, věřit v lidská práva je něco takového jako věřit v čarodějnice; dokazování jejich existence má stejnou povahu jako dokazování, že existují čarodějnice, každý takový důkaz ztroskotává.“

(americký etik A. Mac Intyre)

„Lidská práva nejsou ničím jiným jen sociálním konstruktem“

(americký filosof R. Rorty)

Otázky k přemýšlení a diskusi:

- Ke které pozici se přikláníte a proč? Pokuste se ji vyargumentovat.
- Pokuste se polemizovat s MacIntyrem a vyvrátit jeho tvrzení

- Souhlasili by jste s Rortyho názorem, že lidská práva jsou jen sociálním konstruktem?
- Co je podle vás důkazem opodstatněnosti lidských práv? Můžete nějaký důkaz uvést?

b) Antidiskriminační zákon a jeho uplatnění v praxi

Úkol č. 2

Vysvětlete, co je podle Vás diskriminace. Co považujete za příčiny diskriminace?

Úkol č. 3

Uvedené výroky mají předsudeční povahu a mohou se stát východiskem diskriminační argumentace a také jednání. Pokuste se je přeformulovat, resp. komentovat tak, aby neměly povahu předsudků.

- a) *Hans je Němec a jako každý Němec je puntičkář.*
- b) *V tramvaji mě okradla mladá Romka. Všichni Romové jsou zloději.*
- c) *Češi mají zlaté ručičky.*
- d) *Japonsko bylo před druhou světovou válkou a v jejím průběhu militaristický stát. Každý Japonec byl militarista.*

Úkol č. 4

Představte si, že jste manažerem/kou pro lidské zdroje v jedné úspěšné obchodní společnosti, která vypíše konkurz na pozici generálního ředitele. Ve výběrovém řízení se ve finálním kole ocitnou čtyři kandidáti, jeden muž a tři ženy. Nakonec vyhraje muž a to navzdory vyrovnanosti všech kandidátů. Ženy začnou namítat diskriminaci z důvodu odlišnosti pohlaví. Vy jako manažer jste povinen unést důkazní břemeno, že jste se při výběru nedopustil diskriminace.

Formulujte co nejvíce důvodů, nejméně tři, proč vyhrál právě Váš mužský kandidát, tak aby Vaše důkazy byly důvěryhodné.

Úkol č. 5

Jste soudcem/soudkyní a rozhodujete o svěřeni pětiletého děvčátka do výchovy jednomu z rodičů.

Zformulujte nejméně tři racionální a důvěryhodné argumenty, proč jste se rozhodla pro svěřeni dítěte a) matce, b) otci tak, aby jste druhým rodičem nemohli být obvinění z diskriminace.

Úkol č. 6

Jste primářem chirurgického oddělení a máte kompetenci rozhodovat o výši prémie pro své podřízené, kterými jsou dva chirurgové- jeden muž a jedna žena.

Zformulujte nejméně tři argumenty – nediskriminační důvody, proč jste se rozhodl dát vaši podřízené-ženě vyšší prémie k platu než jejímu mužským kolegovi.

Úkol č. 7

Analyzujte následující případ: Věc Petrovic proti Rakousku

Ke skutkovému stavu

Stěžovatelem je rakouský státní příslušník, pan A. Petrovic. V únoru 1989 se jeho ženě narodilo dítě. Krátce po porodu nastoupila zpět do práce, zatímco její manžel se vzal rodičovskou dovolenou, aby se mohl o dítě starat. V dubnu 1989 požádal pracovní úřad o poskytnutí příspěvku na rodičovskou dovolenou. Jeho žádost byla zamítnuta s odůvodněním, že podle zákona mají na tento příspěvek nárok pouze ženy.

V srpnu 1989 pan Petrovic podal proti tomuto rozhodnutí stížnost k Ústavnímu soudu s tím, že je v rozporu s principem rovnosti a rovněž s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Ústavní soud 12.12.1991 rozhodl, že se stížností nebude zabývat, jelikož vzhledem k jeho judikatuře nemá dostatečnou naději na úspěch.

- a) Označili by jste tento případ za projev diskriminace? Pokud ano, pokuste se odhalit (pojmenovat) příčinu diskriminace, resp. nespravedlivého zacházení s p. Petrovicem.**
b) Pokud ne, zdůvodněte svůj názor.

K samostudiu:

K samostudiu uvádím část antidiskriminačního zákona, která se týká vymezení základních pojmů.

Základní pojmy

§ 2

- (1) Pro účely tohoto zákona se právem na rovné zacházení rozumí právo

nebýt diskriminován z důvodů, které stanoví tento zákon.

(2) Diskriminace je přímá a nepřímá. Za diskriminaci se považuje i obtěžování, sexuální obtěžování, pronásledování, pokyn k diskriminaci a navádění k diskriminaci.

(3) Přímou diskriminací se rozumí takové jednání, včetně opomenutí, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru.

(4) Za diskriminaci z důvodu pohlaví se považuje i diskriminace z důvodu těhotenství, mateřství nebo otcovství a z důvodu pohlavní identifikace.

(5) Diskriminací je také jednání, kdy je s osobou zacházeno méně příznivě na základě domnělého důvodu podle odstavce 3.

§ 3

(1) Nepřímou diskriminací se rozumí takové jednání nebo opomenutí, kdy na základě zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo praxe je z některého z důvodů uvedených v § 2 odst. 3 osoba znevýhodněna oproti ostatním. Nepřímou diskriminací není, pokud toto ustanovení, kritérium nebo praxe je objektivně odůvodněno legitimním cílem a prostředky k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné.

(2) Nepřímou diskriminací z důvodu zdravotního postižení se rozumí také odmítnutí nebo opomenutí přijmout přiměřená opatření, aby měla osoba se zdravotním postižením přístup k určitému zaměstnání, k výkonu pracovní činnosti nebo funkčnímu nebo jinému postupu v zaměstnání, aby mohla využít pracovního poradenství, nebo se zúčastnit jiného odborného vzdělávání, nebo aby mohla využít služeb určených veřejnosti, ledaže by takové opatření představovalo nepřiměřené zatížení.

(3) Při rozhodování o tom, zda konkrétní opatření představuje nepřiměřené zatížení, je třeba vzít v úvahu

a) míru užítku, kterou má osoba se zdravotním postižením z realizace opatření,

b) finanční únosnost opatření pro fyzickou nebo právnickou osobu, která je má realizovat,

c) dostupnost finanční a jiné pomoci k realizaci opatření a

d) způsobilost náhradních opatření uspokojit potřeby osoby se zdravotním postižením.

(4) Za nepřiměřené zatížení se nepovažuje opatření, které je fyzická nebo právnická osoba povinna uskutečnit podle zvláštního právního předpisu.